

indrømme, at vi i Almindelighed taget — der kan maasse være en enkelt Undtagelse — med Hensyn til Oplysning og andre borgerlige Dyder tilvisse ikke flaa tilbage for noget Folk i Verden. Men i samme Grad, som vi efter den Bevilling, som her kræves, ere berettigede til at vente, at vore Gesandter fremstille Folket som et fædrelandsfindet og oplyst Folk, der tilvisse er levedygtigt nok, til at føre et eget Liv, i samme Grad forekommer det mig umuligt, at de have kunnet tjene den meget agtede Chef for det Udenrigske i at forsikre, at Nødvendigheden i Danmark bød, at man her gik en Vej, der gik udenfor alle konstitutionelle Regler. Jeg skulde derfor ønske, at den ærede Udenrigsminister vilde tage Anledning til at give os nogle Meddelelser i denne Henseende. Eigesom jeg ved disse Bemærkninger turde have godtgjort, at den høitagtede Regjering ved sin Existens ikke kan gavne Folket indadtil, saaledes tror jeg at have Manges Mening med mig, naar jeg antager, at den ved sin Existens heller ikke kan gavne Landet udadtil. Tvertimod, en Regjering, der staar i et saadant Forhold til den aldeles overveiende Del af det Folk, den skal styre, maa i enhver som helst Forhandling med enhver Regjering udenfor Danmark staa som en meget svag Regjering. Er der noget Sted, hvor Samstemning mellem Folk og Regjering er nødvendig, er det tilvisse i et lille Land, hvis Existens er truet. Men maasse vil man sige, at der er andre Interesser, som kræve denne Regjeringens Nærværelse trods Land og Folk, f. Ex. Dynastiets Interesse. Vi have ikke sjældent hørt Udtalelser i den Retning, men ligesaa ofte uden al Berettigelse; thi Oppositionen her tillands har ikke villet Dynastiet Noget; den er loyal, saa i den Henseende behøver man ikke Ministeriet. Jeg vil tvertimod vende Sætningen om og sige, at, skulde der være nogen Fare for et nyt Dynasti, maatte den snarere ligge i en saadan Regjeringsstilstand, som vi have haft her i de senere Aar. Under det nye Dynasti har Landet og Folket gjenngaet Ulykker, som man maasse ikke finder Mage til i hele den danske Historie: En ulykkelig Krig og følgerig en sørgelig Fred med Løsrivelsen fra Danmark af den ældgamle fiesvigiske Landsdel, derefter en sørgelig Forfatningsstrid med Besterelsen af vor Frihed, og derpaa en Udvikling eller en Standsnng af Udvikling, der har ført til den nuværende politiske Tilstand. Dette er nu snart 13 Aars Historie under det nye Dynasti, en Historie, som alle danske Mænd, tør jeg nok sige, hvilken politisk Farve de end tilhøre, bevare i den mest alvorlige Grindring, og med disse alvorlige Grindringer maa den Historie, vi have gjenlemlevet i de senere Aar, staa i en mørk Kontrast til Historien under den forrige Konge; jeg siger „under“ og vil haabe, at De mærke mine Udtryk. Naar vi nu med disse Grindringer befinde os under Forhold, hvori det synes at skulle vise sig, at Dynastiets Tillid

og Folkets Tillid ikke kunne forenes i samme ansvarlige Regjering, saa er det meget naturligt, at der hos alvorlige danske Mænd opstaar det Spørgsmaal: Hvorledes skal denne Gaade — hvis det er en Gaade — løses, og have ikke de ansvarlige Regjeringer i de senere Aar, idet de ikke have søgt at fjerne, men snarere have staaet som Udtryk for denne Ulempe, netop, dersom Noget skulde siges, skadet Dynastiets Interesse, selv om de have foregivet at værne Dynastiet imod et Folk, der i Virkeligheden er loyal? Ethvert Dynasti sætter sin høieste Lykke i at kunne regjere i Samklang med Folket, og dette maa selvfølgelig et nyt Dynasti i et lille Land, der, saaledes som vort, er truet, i særlig Grad lægge sig paa Sinde. Men hvad har staaet som Hindring for denne Lykke? Det har vor nuværende og de tidligere Regjeringer i de senere Aar. Jeg kan derfor ikke erkjende, at denne Tale om, at man „skal være til“, for at værne om Dynastiets Interesser — en Tale, som man hører af Ministeriets Benner — kan i fjerneste Maade berettigede Ministeriet til at kaste overbord de konstitutionelle Hensyn og andre Hensyn til, hvad det ellers kunde være forpligtet at gjøre lige overfor Landet og Folket indadtil og udadtil. Denne Tale maatte tvertimod, ret beset, føre til, saa vidt mulig at samle alle dem, der ville det Heles Vel, om det Maal, igjen at opnaa den Lykke, her i Landet at have en Regjering, der regjerer med Folket og ikke imod det. Det er altsaa ikke for Folkets, Landets og Dynastiets Skyld i Almindelighed, at Regjeringen er her endnu. Men kræver da ikke Ministeriets egen Være, at det bliver siddende? Det meget ærede Ministerium vilde efter min Opfattelse, hvad man end kan sige om adskillige af dets Handlinger — f. Ex. Lo-Maaneders Politiken, der blev til Ni-Maaneders Politik — jaafremt det efter Folkets Dom den 25de April, som Ministeriet selv havde udæstet, var gaaet bort, have medtaget mange Fleres Spjagtelse for sin Livværelse som Ministerium end Oppositionens; thi en saadan Handling vilde have bidraget til i det Hele at føre vor politiske Tilstand ind i et sundere Spor end det, hvori den var bleven ført ind, og det høitagtede Ministerium har efter min Mening ikke gaaet sig selv som Ministerium eller sin politiske Betydning som Medlemmer af Ministeriet derved, at det har ladet den Sag, som det i Særdeleshed kaldte sin Livs-sag, falde, og er bleven siddende trods den Dom, det selv havde udæstet Folket til at fælde. Efter min Overbevisning vil det meget ærede Ministeriums Skjæbne, jo længere Ministeriet søger at fastholde sin nuværende Stilling, blve mer og mer beklagelig, og desto færre Benner vil det have for sig. Jeg tror, at det ærede Ministerium har begaaet en Feil som Fortsættelse af tidligere lignende. Det store Hartorn fik i 1866 en vis Forret, og var denne Forret bleven benyttet med et vist Maadehold, kunde den maasse have været